

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2023.98.8>

УДК 81'38

ДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ РЕЛІГІЙНОГО І ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ

КОЦЬ

Тетяна Анатоліївна,

доктор філологічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу стилістики, культури мови та
соціолінгвістики,

Інститут української мови НАН
України;

вул. Михайла Грушевського, 4,
м. Київ, 01001;

e-mail: tetyana_kots@ukr.net

ORCID: 0000-0003-4622-9559

Tetiana

KOTS,

Doctor of Philological Sciences,
Senior Researcher of the Department
of Stylistics, Language Culture and
Sociolinguistics, Institute of the
Ukrainian Language of National
Academy of Sciences of Ukraine;

4 Mykhaila Hrushevskoho St., Kyiv,
01001, Ukraine;

e-mail: tetyana_kots@ukr.net

Статтю присвячено взаємодії релігійного і публіцистичного стилів української літературної мови. Обґрунтовано відкритість релігійних текстів для оновлення стильової норми у зв'язку з загальними тенденціями поліморфізму сучасної стилістичної системи. У мові проповіді й публіцистично-релігійних жанрах проаналізовано семантико-стилістичні зміни в функціонуванні суспільно-політичної лексики, розбудові раціональної і експресивної оцінності ключових понять сучасних публіцистичних текстів.

Ключові слова: релігійний стиль, публіцистичний стиль, взаємодія (поліморфізм) стилів, семантико-стилістичні зміни, ключове поняття, суспільно-політична лексика, оцінність.

Релігійний стиль – чуттєва сфера функціонування літературної мови, детермінована духовним життям народу, ціннісно-моральними засадами його буття. Це відносно консервативний різновид стилістичної системи, який утримує зв'язок з понад тисячолітньою історією християнства, зберігаючи високий архаїчно-піднесений виклад текстів, символізацію подій та оцінність ключових понять духовного світу.

Незважаючи на вилучення стилю з контексту української літературної мови в Україні від середини 30-х рр. ХХ ст. – на Сході та від середини 40-х рр. – на Заході й до 90-х рр. ХХ ст., він, як стверджують дослідники, мав беззаперечний вплив на становлення літературної мови і «був джерелом виражальних та експресивних засобів практично всіх образних функціональних стилів української мови [Бабич 2009: 25]. Фразеологізми біблійного походження – це невіддільний складник традиційного українського лексикону, який живе в фольклорних джерелах і безперервно відтворюється в художніх і публіцистичних текстах [Дзюбишина-Мельник 1994; Бабич 2009]. Релігійні назви – це також частина українського антропонімікону, що утримує зв'язок з глибинною історією духовності народу [Медвідь-Пахомова 2000].

Тексти релігійного стилю є об'єктами таких галузей знань: богослів'я, психологія, філософія, герменевтика тощо. У результаті перед читацькою аудиторією постають тлумачення засобами національної мови універсальних засад християнства, євангельських притч, переконання в істинності біблійних настанов, утвердження та поширення релігійних цінностей у повсякденному житті людини. Усі створені тексти в сукупності формують стильові норми зазначеної сфери функціонування української літературної мови сучасних релігійних текстів. Найбільш стабільними серед усіх породжуваних у соціумі текстів релігійного дискурсу є переклади Святого письма та богослужбові жанри.

З кінця 90-х рр. ХХ ст. сучасний релігійний стиль повноцінно розвивається, зберігаючи ядро визначальних для нього мовних засобів, і водночас стає відкритим для оновлення та взаємодії з іншими функціональними різновидами мови. Найбільш динамічними, з погляду літературної і стильової норми, є церковна проповідь, богословсько-публіцистичні тексти, які інтегрують актуальні проблеми сучасного суспільно-політичного й культурного світу, інтерпретуючи їх відповідно до шкали християнської аксіології. С. Гайда зазначає, що всі стилі «в сучасному світі «утворюють багатовимірну, різновекторну та динамічну систему» [Gajda 2001: 25]. На системній взаємодії стилів і на їх дифузних жанрових модифікаціях наголошують

і українські, і слов'янські мовознавці [Русанівський 1976; Взаємодія 1990; Makuchowska 2001: 369–402].

Релігія – невіддільний складник життя мільйонів українців, які є вірянами різних конфесій переважно із спільними християнськими цінностями, що вже стали невіддільним складником їх національної ідентичності. В умовах надскладних психологічних і фізичних випробувань, пов'язаних з російсько-українською війною, сугестивна функція релігійного стилю уможливорює не лише утвердження християнських ідеалів, а й засад української державності, які мають для суспільства філософсько-екзистенційний вимір і є проблемою виживання всієї нації. Особисті почуття людини, які завжди були в основі релігійних переконань, у таких умовах стають другорядними, поступаючись почуттям громадянським.

Поліморфізм (терміном «поліморфізм» послуговуються мовознавці-слависти С. Гайда, І. Баєрова, М. Макуховська, Н. Квіткова для називання явища взаємодії стилів, у результаті якого виникають різноманітні, змішані мовні стилі і жанри) сучасних релігійних текстів уможливорює їх міжстильова взаємодія насамперед з публіцистичними жанрами, які завдяки експресивній оцінності психологічно виразно передають мовну палітру емоційного сприйняття аксіологічних реалій життя українців.

Стильова норма релігійного стилю з притаманною йому архаїчно-піднесеною символізацією явищ духовного світу оновлюється за рахунок вживання актуальної для широкого загалу суспільно-політичної лексики, яка в нових умовах текстотворення розширює свою семантику, додаючи сакрального осмислення реаліям російсько-української війни.

Тенденції активного вживання в релігійних текстах публіцистичної лексики, розмовних одиниць характерні не лише для української, а й для багатьох слов'янських мов, про що свідчать актуальні питання сучасної славистики: сакралізації і десакралізації, полюсу традиції і полюсу сучасності, збереження сакрального в умовах глобалізації [Bajerowa, Puzynina 2000; Wojtak 2006; Kvitková 2005].

Одним із ключових для сучасних релігійних текстів є уже сформоване в інформаційному просторі поняття *Україна* – уза-

гальнений персоніфікований образ народу, сучасний сакральний символ національної ідентичності, що в суспільно-політичних реаліях набуває вже не раціонального, а переважно чуттєвого виміру. Українська церква підносить молитву до Бога за Україну, як і за кожного християнина, на боці якого апріорі завжди добро і правда, пор.: *Але кожна віруюча людина може – а значить і повинна! – щодня приділити кілька хвилин своєї молитви проханням про Україну, про наш народ, який страждає від нав'язаної Росією агресивної війни, про жертв російського терору, про тих, хто страждає в полоні та під окупацією. Ми твердо віримо, що ця молитовна підтримка України – неймовірно цінний внесок у перемогу над злом* (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023).

Сьогоднішня Україна пов'язане насамперед з переосмисленням одвічних понять *війни і миру*, наповнюють новим змістом ключові абстрактні релігійні опозиції *добра – зла, благодаті – гріха, любові – ненависті*. Війна у свідомості суспільства завжди асоціюється з агресивністю: руйнуванням, лихом, смертю, що прямо суперечить християнським засадам, а *мир* навпаки – зі спокоєм, розвитком, життям. Таке сприймання цих явищ споконвіку закріпилося в антонімічному співвідношенні двох одиниць українського лексикону. Базовим елементом протиставлення *війни і миру* в загальнономовних словниках є вихідна семантика слова *війна*, яке містить контрадикторну ознаку, що заперечується у дефініції поняття *мир* (пор.: добро – зло, життя – смерть тощо). Лексема *мир* потребує власного семантичного наповнення, але з обов'язковою вказівкою на відсутність стану війни (пор. тлумачення їх у СУМ: *війна*: 1. 'Організована збройна боротьба між державами, народами або ж збройними угрупованнями всередині країни'. 2. перен. 'Стан ворожнечі між ким-небудь; суперечка, сварка з кимсь; боротьба' (СУМ II: 669); *мир*: 1. 'Відсутність незгоди, ворожнечі, сварок; згода' 2. 'Відсутність збройної боротьби між двома або кількома народами, державами; протилежне війна' (СУМ IV: 712).

У сучасному релігійному тлумаченні справедлива війна проти ворога – це вимушений засіб досягнення миру як найважливішої християнської мети людського співжиття. Апостолу Павлу належать слова: «Отже, станьте, підперезавшись

істиною, і зодягнувшись у броню праведності, і взувши ноги в готовність благовістити мир; а понад усе візьміть щит віри, яким зможете погасити всі розпечені стріли лукавого; і шолом спасіння візьміть, і меч духовний, що є Слово Боже».

Слово *війна* в релігійних текстах-проповідях розширює своє загальнономовне значення за рахунок виразної семи 'зло, несправедливість, цинізм', напр.: *З великим болем ми спостерігаємо все нові й нові прояви **війни**, надзвичайного **цинізму**, з яким кремлівська тиранія використовує релігійні теми та гасла, а також контрольованих нею лідерів релігійних спільнот і очолювані ними структури для підтримки свого зла. Немає жодного морального виправдання і є абсолютно ганебною позиція Московської патріархії та особисто її очільника Кирила Гундяєва, які, замість того, щоби підняти свій голос проти безумної війни з Україною, стали благословляти агресію та виправдовують злочинців* (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023).

В основі сучасного релігійного тлумачення поняття *війни* – її вже загальновідома, завдяки інформаційному простору, гібридна суть – поєднання збройного, економічного, політичного, інформаційного протистояння з духовною боротьбою за збереження національної ідентичності, напр.: *Понад дев'ять років тому з окупації Криму розпочалася російська агресія проти України. Відтоді тривала **гібридна війна** Росії проти нашої держави. **Війна, в яку кремлівська тиранія втягнула всі ресурси: війська і дипломатію, економіку і культуру, засоби масової інформації та релігійні спільноти.** Здається, що немає такої сфери буття людини, суспільства і держави, які не були би використані російською імперією зла для того, щоби знищити Україну* (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023).

Як текстовий синонім війни функціонує публіцистична ідеологема *русскій мір*, яку очільники церкви інтерпретують як заперечення основ християнства, пор.: *Ми бачимо, що ця вбивча ідеологія «**руського міра**» є нічим іншим, як викривленням, зрадою тих головних принципів Христового служіння, яке Він передав апостолам у своїй Церкві* (З проповіді С. Шевчука, 03.04.2023). Заклики до боротьби з *русскім міром* як одним із вимірів сучасного зла виконують одну з визначальних для релігійного стилю сугестивну функцію: *Ми закликаємо всіх,*

хто справді любить і шанує Лавру, – звільнитися від кайданів «руського міра» та єднатися, разом з нами будувати єдину Помісну Церкву, як це визначене канонічним порядком і засвідчено в Томосі про автокефалію... Але перемога настане, добро завжди перемагає... (офіційний сайт ПЦУ, <https://www.pomisna.info/uk/vsi-novyny/nasha-dovira-do-boga-vykonannya-jogovoli-mozhut-provesty-nas-cherez-vyprobuvannya-ta-spokusy-doduhovnoyi-peremogy-mytropolyt-e>, 02.04.2023).

Негативну публіцистичну оцінність поняття *руський мір* доповнюють релігійні паралелі з чужоземним кесарем, пор.: *Ми хочемо звільнити Лавру не від монахів чи студентів навчального закладу, а від омани «руського міра» та від служіння чужоземному кесарю, якого дотеперішні лаврські очільники бояться і шанують більше, ніж Бога (3 проповіді Епіфанія, 03.04.2023).* Слово *кесар*, хоч і належить до пасивного лексикону літературної мови (словники фіксують його з ремаркою застаріле і зі значенням ‘володар, монарх’) (СУМ IV: 144), активно функціонує в релігійних текстах і добре відоме християнам як синонім влади, царя.

Спільним для релігійних і публіцистичних текстів сьогодні є модальність впевненості в перемозі, яку уможлиблює вживання стверджувальних висловлювань (*перемога неодмінно настане*), дієслів, прикметників з семою переконання в конструкціях від першої особи множини (*ми віримо, ми переконані, ми впевнені, ми виборемо*). У релігійних текстах такі усталені й частотні у вжитку синтаксичні вислови увиразнені біблійними паралелями, які засвідчують перемогу правди навіть в надскладних обставинах, пор.: *Для зовнішнього спостерігача, для людини невіруючої історія страстей Христових виглядає як вияв безсилля перед озлобленням ворогів. І начальники юдейські, і римський прокуратор мають владу, мають озброєних слуг та воїнів. На боці синедріону – натовп фанатиків, які вимагають смерті для Того, кого їхні вожді звинуватили у богохульстві та порушенні їхніх канонів. На боці Ісуса з Назарету – дванадцять учеників-апостолів, наляканих та спокушуваних думками про першість і владу. А ще – декілька відданих жінок, які служать Христу. Сили явно нерівні. Тому, на думку зовнішніх, і перемагають противники Ісусові... Але перемога*

неодмінно настане, бо добро завжди перемагає зло... (З проповіді Епіфанія, 02.04.2023); *Нехай радість Воскресіння Христового світлом надії на перемогу й відновлення осяє і вас у цей важкий час* (офіційний сайт ПЦУ, <https://www.pomisna.info/uk/epistle-post/poslannya-predstoyatelya-na-pashu-2023-r/>, 13.04.2023).

Війна в поділі на своїх і чужих чітко асоціюється з ворогом, номінації якого суголосні зі словником і раціональної (*російський окупант, загарбник, злочинець*) і експресивної (*потворний двоголовий орел, прислужники кремлівського тирана*) оцінності, якими оперують сучасні ЗМК, напр.: *Ми бачимо, яке велике лихо російський окупант приніс на українську землю через те, що відбулося злиття трону і престолу в потворного двоголового орла, який забирає життя і свободу, і той, хто вважає себе першим у Церкві, використовує державну владу, щоб принизити інших. Та, врешті-решт, він сам стає інструментом приниження в руках тієї цивільної влади* (З проповіді С. Шевчука, 03.04.2023). Сутнісні ознаки ворога розкривають однорідні додатки із семантикою ‘злочинності’ і актуалізації семи ‘геноцид’, напр.: *Згадуємо з болем і співстражданням до всіх невинних жертв звірств російського терору, актів геноциду та інших воєнних злочинів, які прислужники кремлівського тирана вчинили та продовжують чинити на нашій землі* (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023). Це ті мовні засоби, які наповнюють новим, переважно експресивним, змістом лексему *ворог* порівняно з її загальномовним значенням, пор. з мотиваційними дефініціями в словнику: 1) ‘той, хто перебуває в стані ворожнечі, боротьби з ким-небудь; недруг, супротивник’; 2) ‘супротивник на війні, у воєнних діях’ (СУМ І: 739).

Боротьба за ідентичність у наш час охоплює і релігійну сферу, зокрема в очищенні церкви від проросійської ворожої ідеології, у запереченні будь-яких канонічних зв’язків з московським патріархатом. У зв’язку з цим низку синонімів ворога поповнюють переважно раціональнооцінні вторинні номінації-неологізми *первосвященники самозваного «третього риму», вороги в релігійному одязі, вороги в рясах*. Таке слововживання продовжило ряд раніше частотних експресивно виразних і негативнооцінних публіцистичних синонімів

московські попи, попи в кремлівських рясах, напр.: Так і тепер ми бачимо серед наших православних братів та сестер тих, хто готовий і далі шанувати **первосвященника самозваного «третього риму»**, який благословляє тамтешнього кесаря вбивати наш народ – аби лише не визнати, що вони не праві (офіційний сайт ПЦУ, <https://www.pomisna.info/uk/vsi-novyny/nasha-dovira-do-boga-vykonannya-jogo-voli-mozhut-provesty-nas-cherez-vyprobuvannya-ta-spokusy-do-duhovnoyi-peremogy-myropolyt-e>, 02.04.2023). Контексти з такими новотворами містять традиційні християнські порівняння з протиставленням добра і зла, світла і темряви, християнських цінностей і «руського міра», нацизму, більшовизму тощо, напр.: **Кремлівський тиран і його слуги у військовій формі, в костюмах чи релігійному одязі** намагаються виправдати чинене ними зло посиланням на необхідність захисту традиційних **християнських цінностей**. Вони повторюють риторичку нацизму, який у подібний спосіб шукав виправдання власним злочинам. Ці намагання для нас звучать так само, як цитування дияволом слів **Священного Писання**. Ось чому, на наше глибоке переконання, ідеологія «руського міра» повинна бути так само засуджена, як і нацизм, більшовизм та інші людиноненависницькі концепції, що виправдовують зло (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023).

Елементом суспільно-політичного словника стало релігійне поняття *капелан*, пор. у тлумачній лексикографії: ‘католицький священник, що править службу в каплиці для вузького кола віруючих’ (СУМ IV: 93); ‘військовий священник’ (СУМ 20 VI: 1277). У релігійних текстах-проповідях воно набуває семи ‘духовного захисту’ і розширює синонімічний ряд номінацій захисників України, напр.: *Блаженніший владика, зокрема, зазначив, що капелани є духовним щитом українського війська, які спрямовують воїнів до нашої спільної перемоги* (офіційний сайт ПЦУ, <https://www.pomisna.info/uk/vsi-novyny/predstoyatel-blagoslovyv-pershyj-vypusk-profesijnyh-vijskovyh-kapelaniv-ta-yihnij-prapor/>, 01.04.2023).

Звертаємо увагу на біблійну фраземіку. Публіцистичні назви для вираження спротиву війні, ворогу функціонують як текстові синоніми поряд з біблійними порівняннями, архаїчними символами, які утверджують віру в неминучу перемогу правди

і справедливості, напр.: *Але як Давид супроти Голіафа, наш народ постав проти тиранії зла і вже здобув моральну перемогу* (З проповіді Епіфанія, 23.02.2023).

Нового піднесеного сакрального змісту в релігійних текстах набувають номінації захисників України, які в поєднанні з християнськими цінностями (*жертвовною любов'ю, воскресінням, праведністю*) формують новий словник високої експресії релігійної сфери функціонування української мови, напр.: *Ми плачемо за нашими полеглими новітніми героями, за нашими звитязними захисниками, які віддали життя на полі бою за свободу й незалежність України, за нас із вами та за майбутнє наступних поколінь українського народу, але плач наш заспокоюється впевненістю у воскресінні, коли наші герої за виняткову жертвовну любов отримують нев'янучий вінець слави* (офіційний сайт ПЦУ, <https://www.pomisna.info/uk/epistle-post-poslannya-predstoyatelya-na-pashu-2023-r/>, 13.04.2023).

Отже, релігійний стиль сьогодні – це не лише невичерпне джерело поповнення образних засобів інших сфер мовного життя, це відкритий для взаємодії з багатовимірним внутрішнім і зовнішнім світом функціональний різновид літературної мови, у якому розкриваються нові семантико-стилістичні можливості українського словника. Релігійний текст, зберігаючи власне ядро стильових мовних засобів, створює умови для переосмислення ключових публіцистичних понять, для розбудови їх раціонального й експресивного оцінного потенціалу в контексті християнських цінностей. Глобалізаційні тенденції, психологічно складні виклики часу спричиняють стилістичні трансформації мови проповіді, релігійно-публіцистичних жанрів, як і літературної мови загалом.

Бабич Н.Д. Богословський стиль української мови в контексті стилістичної науки. Чернівці: Видавничий дім «Букрек», 2009.

Дзюбишина-Мельник Н. Ще один стиль української літературної мови. *Культура слова*. 1994. Вип. 45. С. 14–20.

Взаємодія художнього і публіцистичного стилів української мови. Київ: Наукова думка, 1990.

Медвідь-Пахомова С. Вплив християнства на антропонімійну систему української мови. *Християнство й українська мова: матеріа-*

ли наукової конференції (Київ, 5–6 жовтня 2000 р.). Львів: Вид-во Львівської богословської академії, 2000. С. 293–301.

Русанівський В. Співвідношення функціональних і експресивних стилів мови. *Слово і труд*. Київ: Наукова думка, 1976.

Bajerowa I., Puzynina J. Język religijny. Aspekt filologiczny. *Encyklopedia katolicka*. 2000. T. VIII. S. 19–20.

Gajda S. Nowe społeczności dyskursywne a edukacja komunikacyjna. *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*. Red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska, Warszawa, 2001. S. 7–13.

Kvítková N. Styl afirmacyjno-aklamacyjny (styl religijny). *Rozwój języka czeskiego po aksamitnej rewolucji. Praca zbiorowa pod redakcją Mieczysława Balowskiego*. Racibórz, 2005. S. 239–256.

Makuchowska M. O wzniosłości w dyskursie religijnym (z perspektywy słownictwa). *Stylistyka*. 2017. XXVI. S. 251–268.

Wojtak M. Styl religijny we współczesnej polszczyźnie <https://www.rastko.rs/filologija/stil/2006/11Wojtak.pdf>

УМОВНИ СКОРОЧЕННЯ

СУМ – Словник української мови: в 11 т. Київ, 1970–1980.

СУМ 20 – Словник української мови: в 20 т. Т. I. Київ, 2010–2020.

REFERENCES

Babych, N.D. (2009). Theological style of the Ukrainian language in the context of stylistic science. Chernivtsi: Vydavnychi dim “Bukrek” (in Ukr.).

Bajerowa, I., Puzynina, J. (2000). Język religijny. Aspekt filologiczny. *Encyklopedia katolicka, VIII*, 19–20 (in Pol.).

Dziubyszyna-Melnyk, N. (1994). Another style of the Ukrainian literary language. *Culture of the Word*, 45, 14–20 (in Ukr.).

Gajda, S. (2001). Nowe społeczności dyskursywne a edukacja komunikacyjna. *Zmiany w publicznych zwyczajach językowych*. Red. J. Bralczyk, K. Mosiołek-Kłosińska, Warszawa, 7–13 (in Pol.).

Kvítková, N. (2005). Styl afirmacyjno-aklamacyjny (styl religijny). *Rozwój języka czeskiego po aksamitnej rewolucji*. Praca zbiorowa pod redakcją Mieczysława Balowskiego. Racibórz, 239–256 (in Czech.).

Makuchowska, M. (2017). O wzniosłości w dyskursie religijnym (z perspektywy słownictwa). *Stylistyka, XXVI*, 251–268 (in Pol.).

Medvid-Pakhomova, S. (2000). The influence of Christianity on the anthroponymic system of the Ukrainian language. *Khrystyianstvo i ukrainska mova: materialy naukovoï konferentsii (Kyiv, 5-6 zhovtnia 2000 r.)*. Lviv: Vyd-vo Lvivskoi bohoslavskoi akademii, 29–301 (in Ukr.).

Rusanivskiy, V. (1976). The ratio of functional and expressive language styles. *Slovo i trud*. Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

The interaction of artistic and journalistic styles of the Ukrainian language. (1990). Kyiv: Naukova dumka (in Ukr.).

Wojtak, M. Styl religijny we współczesnej polszczyźnie <https://www.rastko.rs/filologija/stil/2006/11Wojtak.pdf>

LEGEND

CYM – Dictionary of the Ukrainian language: in 11 vol. (1970–1980). Vol. I–XI. Kyiv (in Ukr.).

CYM 20 – Dictionary of the Ukrainian language: in 20 vol. (2010–2020). Vol. I–XIII. Kyiv (in Ukr.).

Статтю отримано 05.06.2023

Tetiana Kots

TO THE PROBLEM OF THE INTERACTION OF RELIGIOUS AND PUBLICISTIC STYLES OF UKRAINIAN LITERARY LANGUAGE

The article is devoted to the interaction of religious and journalistic styles of the Ukrainian literary language. The openness of religious texts to updating the stylistic norm is substantiated in connection with the general trends of polymorphism of the modern stylistic system. Semantic and stylistic changes in the functioning of socio-political vocabulary, development of rational and expressive evaluation of key concepts of modern journalistic texts are analyzed in the language of preaching and journalistic-religious genres based on fixation in common language dictionaries Ukrainian literary language – of Ukraine, war – peace, defender – enemy. Journalistic names in religious texts acquire a new sacred meaning through the use of biblical comparisons, comparison with the foundations of Christian axiology.

A religious text, preserving its own core of stylistic language means, creates conditions for rethinking key journalistic concepts,

for building their rational and expressive evaluation potential in the context of Christian values. Globalization trends, psychologically complex challenges of the times cause stylistic transformations of the language of sermons, religious and journalistic genres, as well as literary language in general.

Key words: religious style, journalistic style, interaction of styles, semantic and stylistic changes, key journalistic concepts, socio-political vocabulary, evaluability.